

Į studentų parlamentą rinkite šauksmininkus!

Mūsų kandidatai 2019 m. VDU studentų parlamento rinkimuose

Menų fakultetas
Gabrielė Arlauskaitė
Andrėja Taranda
Milda Gineikaitė

Humanitarinių mokslų fakultetas
Emil Starodubov
Martynas Butkus
Jurgis Valiukevičius
Justas Korsakovas
Domas Junelis
Agnė Valatkaitė
Ugnė Makselytė

Informatikos fakultetas
Matas Dabašinskas

Teisės fakultetas
Aurimas Kavaliauskas

Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas
Daumantas Skinkys
Aistė Beliūnaitė
Justas Pridotkas
Rokas Garliauskas
Benita Kannout
Maka Berulava

Socialinių mokslų fakultetas
Monika Višnevskė
Benas Baranovskis
Karolina Šukytė

Žemės ūkio akademija
Vytautas Reingardas

Doktorantų kandidatai
Benediktas Gelūnas
Tomas Marcinkevičius

Kaip balsuoti?

Balsavimo studentų parlamento rinkimuose pradžia bus paskelbta po kandidatų registracijos termino lapkričio 25 d. Apie balsavimą visi VDU studentai yra informuojami laišku „Outlook“ sistemoje, kuriame nurodomi studentų atstovų rinkėjo fakultete iškelti kandidatai į parlamentą. Balsavimo metu rinkėjas gali balsuoti už vieną iš šių kandidatų. Į studentų parlamentą išrenkami daugiausiai balsų surinkę kandidatai iki proporcingai nustatytos atstovų skaičiaus ribos.

ŠAUKSMININKAS

STUDENTŲ JUDĖJIMO „ŠAUKSMAS“ BIULETENIS

2019 11 25 Nr. 1

shauksmas.home.blog

Šauksmininkai eina į rinkimus

Mūsų kandidatų fakultetuose sąrašas – 8 puslapyje.

Mūsų programa

2 019 m. kovo 11 d. savo veiklą pradėjo tarpuniversitetinis studentų judėjimas „Šauksmas“. Keldamas aktualius lokalius bei nacionalinio lygmens studentiškus klausimus, judėjimas sulaukė palaikymo ir bendražygių. Šiandien šauksmininkai dalyvauja VDU studentų parlamento rinkimuose.

Mūsų principai

- **Tiesioginė demokratija** – studentų savivaldoje turi būti taikomi tiesioginio veiksmo principai, sudarytos realios sąlygos studentų įsitraukimui į bendrų reikalų svarstymą ir aktualūs klausimai turi būti sprendžiami referendumais.
- **Atvirumas** – studentų reikalai turi būti svarstomi ir finansai turi būti skirstomi remiantis skaidrumo politika.
- **Solidarumas** – turi būti siekiama geresnių socialinių ir materialinių sąlygų, kurios užtikrintų kokybiškas studijas studentams, dėstytojams ir kitiems švietimo bendruomenės nariams. Vietoje nesveikos konkurencijos turi veikti tarpuniversitetinis bendradarbiavimas.

Mūsų tikslai

- Reformuoti VDU studentų parlamentą, sustiprinant parlamento galias bei įgalinant studentų tiesioginį atstovavimą.
- Pasitelkiant VDU SA instrumentus pagreitinti viešosios valgyklos VDU įgyvendinimo procesą.
- Priimti studentų darbo programą. Užtikrinti tinkamą pozicijos studentų darbo klausimu atstovavimą bei įgyvendinimą.
- Užtikrinti studentų paramą bei solidarumą prasidėjus švietimo ir mokslo darbuotojų streikui ir protestui.

Atnaujinkime studentų politikos ir kultūros lauką – į studentų parlamentą rinkite šauksmininkus!

Traukiant studentų parlamentą iš po velėnos

Studentų parlamentas yra įstrigęs biurokratizmo pinklėse. Jis turėtų susigrąžinti įtaką studentų atstovybėje ir tapti nuolatinio politinio ginčo vieta.

DAUMANTAS SKINKYS

VDU studentų parlamentas yra miręs. Pakastas ir užvožtas pilko granito plokšte. Nors įstatuose ir minimas kaip „aukščiausias VDU studentų atstovybės valdymo organas“, parlamentas iš esmės veikia kaip instrumentas studentų prezidentui ir valdybai užsitarnauti legitimumą liaudies akyse. Atstovybės nariai, prabėgus dvejiems verbų savaitgaliams fukų stovyklose, džiaugiasi naujų narių injekcija. O mes apsvarstykime tolesnį institucinės studentų politikos likimą. Gal laikas nutraukti buksuojantį centrinį valdymą ir pradėti ieškoti gyvybės impulso gilesniame parlamentarizme?

Nuomonių plūrazalizmas Studentų atstovybėje

Užsukus į eilinį studentų parlamento posėdį, jus pasitiks kurortinė rimtis. Atpalaiduojantys nuteikia ir vis sinchroniškai suošiantis rankų miškas. Tai trys dešimtys delegatų vieningai balsuoja už universiteto Tarybos, Senato, Akademijų tarybų, fakulteto tarybų, ginčų bei etikos komisijų narius, paskirtus nuo SA. Jeigu patekote į proginį suvažiavimą, kitaip vadinamą ataskaitine konferencija, išvysite tokį patį harmoningą VDU SA veiklos ir finansinių ataskaitų. Revizijos komisijos ataskaitos tvirtinimą. Kartais ramybę sudrumsčia

delegatų komentarai, bet dažniausiai tai tėra redakciniai, teisines formuluotes liečiantys pastebėjimai. Visgi neįauku dykai pratyliėti kiaurą posėdį, kai deklaruojamas moto yra „daryti dalykus“. Galutinai parlamento pareigybų sąrašą išsemia nesibaigiančios darbo reglamento, įstatų korekcijos.

Tokia jau įprasta mūsų parlamentarų rutina – linksėti pagal SA prezidento ir valdybos pastyguotą biurokratinį ritualą. Jokių politinių diskusijų, viešų pozicijų ir rezoliucijų, pasisakančių už studentų interesus. Jokios sprendimo teisės metinio veiklos plano sudarymo procese. Jokios parlamentinės SA biudžeto kontrolės (šis, beje, siekia ~25 tūkst. eurų). Nepaisant to, kad parlamentas renka prezidentą bei valdybą, vėliau, po rinkimų, suteikiamas neribotos galios kreditas formuoti ir vykdyti SA programą. Tuo tarpu parlamentas lieka žiovauti kamputyje: jame vykdomos tik šabloniškos administracinės procedūros ir tvirtinamos kandidatūros į postus universiteto struktūrose. Dabartiniame stovyje SA parlamentas studentams nei neįdomus, nei reikalingas. Tad ar yra prielaidų eiliniam studentui išvengti susvetimėjimo su atstovybe? Kurgi tu – jaunas, dar naivus, bet rūpestingas studentas – gali nukreipti savo energiją bendrojo gėrio

vardan?

Atstovybės atsakymas – VDU SA komitetai (nemašyti su parlamento komitetais, kurie paprasčiausiai neegzistuoja). Tai biurokratinio *brainstormo* organai, sudaryti iš studentų savanorių ir kuriojami paskirto, prezidentui lojalaus koordinatoriaus. Paprasčiau tariant, SA komitetai yra instituciniai ministerijų ekvivalentai. Būtent juose studentų prezidento ir valdybos diktuojamos veiklos gairės įgauna konkretų pavidalą. Tarkime, Projektų ir tarptautinių ryšių komiteto savanoriams turime būti dėkingi už iš fondų į atstovybę kapsinčius tūkstančius eurų, o įsitvirtinusiems Marketingo ir reklamos komitete – už tūkstančius, skiriamus atstovybės reprezentacijai.

Kadangi komitetai iš esmės yra vykdytojų kuopelės, tai studentas, kuris turi ambicijų ne tik pildyti prezidento ir valdybos primestą programą, bet ir strategiškai ją kurti, čia jausis svetimas. Tie, kam teko mėginti, gerai žino, kaip spėriai opozicinis impulsas išsikvepia, patekęs į patronažo ir nepotizmo smagrąsias SA komitetuose. Jeigu stokoji užnugario arba nepalaikiai valdžios linijos, SA komitetuose esi niekas. Tad kurgi dėtis vis tiek nerimstančiam studentui?

Čia reikėtų susilaikyti nuo tiesmukų vertinimų: „pats eiki į prezidentus ar valdybą, žmogau.

ilgalaikės studentų viešo veikimo problemos: stagnuojanti mobilizacija, formali saviraiška ir baimė mąstyti savo galva. Nepamirštant ir vieno netiesioginio, tačiau svarbaus rodiklio – masinio studentų darbo. Juk dauguma dirbančių studentų neturi laiko net studijoms – kokia dar politika?

Lūkesčiai išgirsti studentišką pokalbį išnyko ant scenos pamarius vieną iš LSS prezidento Eigirdo Sarkano ir švietimo ministro Algirdo Monkevičiaus duetą. Suprask, turiningiausiai apie studentų(!) švietimo politiką kalba ne studentai, o valdžios įgaliotinis. Klausyk specialisto, jaunimėli, ir nesivargink mąstyti pats! Tokios mokytojo-mokinio rolių dalybos yra savanoriškos. Ministras čia niekuo dėtas – diskusijos organizatorių slystėjimas atspindi bendrą LSS nuovokos apie studentiškos politikos kilmę trūkumą. Taip jau nutinka, kai užmirštama, kad pastaroji gali rasti ir už ministerijos ribų.

Diskusija įgavo kone tėvišką aurą – naivūs Sarkano klausimai ir profesionalūs Monkevičiaus atsakymai. LSS prezidento rezignacija išdaviškia: „Kaip manote, ar dabar studentų sąjungos turi pakankamai įtakos studentų politikos formavimui? ... Kaip mums labiau įsitraukti į aukštojo mokslo politikos formavimą?“ Ministras skuba taisyti Sarkaną: „Šiaip jūs jau daug metų neblogoi įsitraukė. ... Aš manau, kad jūsų vaidmuo, kai svarstysime Vyriausybėje ar Seime, bus labai reikšmingas.“ Žinoma, ministrą tenkina mažareikšmis studentų vaidmuo švietimo politikoje. Kažin, ar Vyriausybei reikalinga papildomų komplikacijų sukelti galinti interesų grupė. Būtent dėl nesutaikstomų interesų gausos buksuoja švietimo reformos. Tuo tarpu LSS nujaučia savo politinę

mažakraujystę, tačiau neturi vaizduotės, kaip galėtų sustiprinti savo gretas. Proveržį įsivaizduoti sunku, kol LSS aplink save buria ne angažuotus studentus, bet švietimo biurokratus.

Nereikia būti Makiaveliu, kad suvoktum, kad švietimo reformos rezultatas yra interesų grupių politinio bokso išdava. O LSS toli gražu nepripažįsta sunkiasvorio varžovo. Ji politiškai silpna, todėl neturi įtakos sprendimams. Atrodo, kad ši priežasčių grandinė nėra įkandama Sarkanui. Jis skundžiasi ministru dėl nemokamo bakaluro reformos: „Ministerijoje yra diskusijų, bet nėra konkrečių žingsnių į priekį. Tarsi yra parengtas įstatymo projektas, [tada] atsiiraukiama. Vėlg suprantama, kad yra daug skirtingų suinteresuotų grupių. ... Ar tikrai galime tikėtis jau nuo kitų metų turėti nemokamą bakalaurą ir kokio jo galima tikėtis?“ Ne taip su ministru turėtų kalbėtis LSS prezidentas, pasisakantis už galimybių lygybę užtikrinančias studijas. Beprasmiška virkauti dėl neįgyvendintų valdžios pažadų. Dėl pageidaujamos baigties visada stumdosi įvairios interesų grupės, o LSS nesiima veiksmų, kurie leistų tapti lemiančiuoju žaidėju.

Todėl nedaug ką reiškia stebėtinais brandūs ir svarbius mokslo kokybės bei socialinius studijų aspektus užčiuopiantys LSS dokumentai – aukštojo mokslo vizijos gairės. Kol vizijos neseka nuosekli praktinių veiksmų visuma, ji tėra tuščia proklamacija.

Dokumentuose aptariama aukštojo mokslo paskirties susiaurėjimo grėsmė ir mokymosi priemonių ir infrastruktūros (maitinimo ir

būsto) būtinybė kokybiškoms studijoms. Taip pat užsibrėžtas tikslas siekti pozityvaus pokyčio visuose švietimo lygmenyse.

Tokie uždaviniai reikalauja polemikos bent su finansų ir švietimo ministerijomis, su reitingokratiška MOSTA ir Lietuvos verslo konfederacija, kuriai aukštojo mokslo tereikia tiek, kiek jis tarnaudoja darbo rinkai. Minėti orientyrai prašosi užmezgti solidarumo ryšius su švietimo sektoriaus darbuotojais, susiduriančiais su panašiomis problemomis: mokytojais, profesinių mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo specialistais. Tylu, ramu ir šiame fronte.

LSS neišnaudoja to, kas turėtų būti jos koziris. Vengiama naglo spontaniškumo, protesto, gebėjimo žaisti ne pagal taisykles, atviro juoko iš galios struktūrų ir jų kafiškos banalybės. Dabar kenčiama nuo savanoriškai užsiveržto biurokratiško apynasrio. Suaugėliškos LSS paniatės yra neveiksmingos ir atgrasios daugeliui studentų. Rankų paspaudimai ir nuolankios šypsenos įtakingiesiems dabar yra vieninteliai politiniai LSS priekariai. Tai tėra xanaxas studentiškai politikai. Ministras, aišku, džiaugiasi: „Tarp kitko, niekada neturėjome jokio konflikto, kad įstrigtume, nebegalėtume susitarti.“

Diskusijos finale ministru įteikiama dovana – metalinis šiaudelis. Jis – kaip šiandieninė LSS politika – naivi problemų sprendimo imitacija, skirta mėgėjiškai savirealizacijai nei rimtai veiklai. Jeigu LSS išties nori tapti svarbia veikėja ir burti aplink save studentus, laikas nustoti buvus klusnui ministerijos padaliniu ir pradėti nuosekliai vykdyti savo politiką. Pastaroji neįsivaizduojama be konflikto.

kitaip rizikuojama sukurti precedenta, kai studentų atstovai palaiko dirbančio studento idėją.

Su kiekviena pozicija ateina ir atsakomybė. Tad ar Parlamentas svarstytų, kaip padėti dirbantiems studentams, kurie neretai dirba prastai apmokamus, nestabilius darbus, kuriuose nestinga darbo teisės pažeidimų?

Patvirtinus šią poziciją būtų suteiktas pagrindinis administracijai laisvai dėtioti ne vieno užimto, pavargusio ir prastai apmokamo dėstytojo grafiką. Neretas SA narys svarsto, kaip būtų galima pakelti švietimo kokybę; šią poziciją atmetus situacija bent nepablogėtų.

Užsiėmimų kokybė priklauso nuo dėstytojų, kurie pagal šį dokumentą turės dėstyti anksčiau ryte arba vėliau vakare, kelias dienas iš eilės. Už kitą pusę studijų kokybės yra atsakingi studentai. Kaip mokslai gali būti galvoje atėjus į seminarą ar paskaitą po darbo? Ar tikrai reikalinga pozicija, kuri skatina dėstytojų ująmą ir pateisina atmetimas studijas? Ar tai sąžininga nedirbančių studentų atžvilgiu?

Keli atstovai diskusijos metu minėjo, jog šie pasiūlymai galioja tik magistrantams, kuriems yra svarbi darbo praktika. Niekas nekalbėjo apie magistrantų studijų programose numatytus kreditus praktikai ir apie tai, jog dėl dalies dirbančių būtų aukojami mokslams atsidėjusių studentų interesai. Pagal šias rekomendacijas sutarkyti dėstytojų grafiką paveiktų ne tik magistrantus. Dauguma dėstytojų dirba ir su bakalaurantais, todėl bet kokie magistrantų studijų tvarkaraščių pokyčiai savaime palies ir kitų studijų organizavimą.

Kaip pastebėjo Parlamento narys iš Filosofijos fakulteto Mantas Žygas, „dirbančio studento“ idėja ne tik neatitinka

realybės, bet dažnai yra paprasčiausias melas. Nepaisant apeliacijų į numatomas šios pozicijos pasekmes studentų ir dėstytojų darbo bei gyvenimo kokybei ir universiteto bendruomenės solidarumui, pozicija nebuvo atmetama. Klausimą nuspręsta atidėti, o jo nagrinėjimui suburta darbo grupė iš 7 Parlamento narių, tarp kurių yra ir šauksmininkų atstovas.

Studentų darbas nėra išimtinai VU problema – ji gajai visose Lietuvos aukštosiose. Šauksmininkai laikosi aiškios pozicijos, kad studentų darbas yra nesusuderinamas su universitetinėmis studijomis. Darbo derinimas su mokslu neigiamai atsiliepia ne tik dirbančio studento studijų ir gyvenimo kokybei, bet ir studentijai bei profesūrai apskritai.

MOSTA duomenys rodo, kad reikšminga dalis studentų dirba, kadangi tai yra jų asmeninis arba šeimos pragyvenimo šaltinis. Trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu studentų atstovai turi priimti atsakomybę už dirbti privalančius studentus. Tačiau neretai studentai darbuojasi savo noru – jiems studijos tėra kelias diplomo link. Vis dėlto studento pareiga yra studijuoti (ji teisiškai įtvirtinta studento parašas ant studijų sutarties).

Atsižvelgiant į situaciją VU studentų Parlamente, šauksmininkai ragina studentus atidžiai sekti savo atstovų veiklą vietiniuose savivaldos organuose, patiems įsitraukti į diskusijas, kreiptis į savo atstovus, teirautis jų pozicijos dėl darbo ir studijų klausimų ir įpareigoti juos atsižvelgti į pastabas. Panašūs sprendimai studentų atstovybėse dažnai priimami vienbalsiu pritarimu, iki galo nesupratus ir iš esmės neaptarus jų reikšmės studentijai.

Kol LSS gelbėja pasaulį, kas išgelbės LSS?

Lietuvos studentų sąjunga turi neblogų tikslų. Tačiau jai trūksta politinės galios atsispirti švietimo ministerijos įtakai. DAUMANTAS SKINKYS

Lietuvos studentų sąjunga (LSS) šios vasaros pabaigoje rinkosi į jubiliejinę asamblėją Klaipėdoje. Suvažiavimo tema „Ateitis – studentų rankose“ – ambicinga ir įpareigojanti. Jau nieko nestebina dar viena patetika prisodrinta programa: džiaugsmas dėl mero vizito, įtakingų švietimo biurokratų sveikinimo žodžiai, garbės narių inauguracija, himnas ir rankų grandinė Baltijos kelio 30-mečiui paminėti. Per galmūrinį spindesį sunku įžvelgti, kokių studentams aktualų turinį kuria šis suvažiavimas.

Vienas dėmesio vertas momentas – diskusija apie studentų vaidmenį švietimo politikos formavime – prašosi atsakymo. Tai yra proga ir bendniau pakalbėti apie LSS. Diskusijos pavadinimas teikia vilties, kad bus svarstomos

Būk lyderis!“ Šiaip ar taip, praktika rodo, kad ne prezidentai ir valdybos su po pažastimi glaudžiamais komitetais yra studentų atstovybės gyvybingumo garantas. Vietoje laukto našumo ir operatyvumo kelių žmonių rankose koncentruojama galia užtarnavo atstovybei platų studentų nepasitikėjimą ir ilgalaikį norą neturėti nieko bendro su SA.

Seniai laikas susimąstyti: ar tokio mažo mastelio politinei struktūrai kaip studentų savivalda apskritai būtina tvirtarankė vadovybė? Negi mūsų universiteto studentai tikrai tokie infantiliūs, kad reikėtų vengti kertinių atsakomybių paskirstymo platesnei žmonių grupei – parlamentui? Dabartinė atstovybė palaiko kenksmingą modelį, kuris užkerta kelią instituciskai reikšties individualiai arba grupinei studentų iniciatyvai. Prezidento-valdybos ekipažas, kinkytas komitetų asistentais, buksuoja. Verčiau kreipkime žvilgsnį į parlamentinę asamblėją.

Traukiant parlamentą iš po velėnos

Kad ir kaip kratytusi šio epiteto, studentų atstovybė yra politinė organizacija. Kas kita, jeigu ne organizacijos politiskumas, įtvirtintas SA įstatuose? „VDU SA misija – atstovauti VDU studentams vietiniame, nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyse bei siekti visapusiškos jų gerovės.“ Pavyzdžiui, nutartis nuolat skirti didžiąją dalį dešimttūkstantinio atstovybės biudžeto studentų pramogoms yra politinis sprendimas. Jis aiškiai suponuoja SA požiūrį, kas yra atstovaujamoji studentų gerovė. Atsisakymas išreikšti palaikymą streikuojantiems mokytojams, nors to reikalauja universiteto studentai, yra bailus bei trumpare-

giškas, tačiau ir politinis sprendimas.

Dabar atstovybės politika, t. y. dalyvavimas viešuose švietimo ir mokslo reikaluose, faktiškai apsiriboja dėmesiu studentų laisvalaikii ir lengvabūdiškai ignoruoja kitas sritis. Pirmia, tai toliau stiprina klasikinę atstovybės kaip vakarėlių organizatorės vaizdinį. Antra, skatina svarstyti apie alternatyvią SA struktūrą, kuri gebėtų plėtoti politiskai brandesnius rezultatus. Tam pradžia reikia, kad atvirai politiskas parlamentas atimtų iš valdybos ir prezidento galios monopolį.

Reformuotas parlamentas turėtų atsiplėsti nuo vadybinio biurokratizmo ir tapti politine platforma. Reikia suprasti, kad ribotų SA resursų paskirstymas yra prioritetai apibrėžties, todėl grynai ideologinis klausimas. Šio klausimo sprendimas negali būti nusavintas nuo studentų ir sutartas už SA vadovybės ofiso durų. Diskusija dėl atstovybės programos ir finansų privalo būti politizuojama ir viešai glaudoma studentų bendruomenėje. Šiuo metu nėra tam patogesnio formato negu studentų parlamentas. Neabejotina, kad diskutantų vizijos, kuria kryptimi turėtų judėti SA, skirsis – kaip skiriasi ir įvairių fakultetų studentų lūkesčiai. Tačiau būtent idėjų ir interesų skirtumą (o ne vadovybės vienus nutarimus) įtvirtinus kaip atamos tašką tolesnei atstovybės veiklos plėtočiai, kurtųsi realios prielaidos studentų savivaldai.

Tai suvokus, ginčas parlamente pamažu įsitvirtintų kaip procedūrinė norma. Paslinkus kertinių sprendimų priėmimą iš biurokratinio *breinstormo* į politinių ginčų lauką, atstovybė taptų atsakingesnė

bei atviresnė. Reformuotas parlamentas iš SA vadovybės perimtų prerogatyvą formuoti veiklos programą ir biudžetą. Tuo tarpu vadovybė užimtų programos vykdytojų-administratorių rolę. Ne paslaptis, kad šioje srityje atstovybės profesionalų kompetencijos yra aukščiausios.

Tapęs pagrindiniu studentų atstovybės valdymo organu, parlamentas privalėtų rinktis dažniau – bent sykį per kelias savaites. Parlamentas posėdžiautų skirtingomis konfigūracijomis: studijų kokybės, socialinių reikalų, kultūros ir kt. Specialiai tam susibūrusios darbo grupės ruošų posėdžio dienotvarkę. Be reguliariai posėdžiuose dalyvaujančių išrinktų delegatų, susirinkimuose turėtų rasti erdvės pasireikšti visiems universiteto studentams bei alumnams, kuriems rūpi švietimo ir mokslo tematika.

Savaime suprantama, kad studentų parlamentas nebūtų pajėgus pristatyti išsamių programinių pasiūlymų aukštojo mokslo sistemos *stambiesiems* klausimams, tačiau galėtų (ir privalėtų) priimti principines pozicijas, reikšti įsipareigojimus, reikalavimus bei stebėti ar šiais atsakingos institucijos. Pavyzdžiui, kokia VDU SA laikysena dėl dirbančių studentų? Darbo ir studijų derinimas yra palaikomas ar ne, ar ši problema tiesiog ignoruojama? Negalima likti bebalisiais ten, kur lėtinis kimulys atveria kelią sprendžiančiųjų institucijų savivaldei.

Pabaigai verta pakartoti – akivaizdu, kad stipresnis parlamentas yra studentams idomesnis parlamentas. Na, o esamos vadovybės baimė, kad aštrus pasikeitimas valdymo struktūroje gali stipriai pakenkti SA organizaciniam tęstinumui primena brechtišką mįslę: *kas nutinka skylei, kai siris suvalgomas?*

Restoranas universitete – ofisiukų poreikiams tenkinti?

SMF veikiantis restoranas – apylinkės ofisiukų poreikiams tenkinti? Arba kodėl maistas universitete darosi neįperkamas. **MONIKA VIŠNEVSKA**

Kultūringai pasivadinęs restoranas – kavinė „Profesorius“, įsikūęs socialinių mokslų fakultete, atskleidžia simptomiskai prastą maitinimo būklę universitete. Dar kartą darosi akivaizdu, kad privačios įstaigos veikimo principai nesiderina su studentų ir universiteto darbuotojų interesais. Privati įmonė nuosekliai didina kainas ir, ko gero, pelnus, tuo tarpu tapdama vis neprieinamesne vietiniams universiteto bendruomenės nariams.

Pietų metu apsilankius „Profesoriuje“ nustembti – veik sausakimšoje erdvėje matyti daug nepažįstamų veidų, nesutinkamų pačiame fakultete. Tai apylinkėse pridūgusių ofisiukų darbuotojai, plūstantys čia dėl sąlyginai žemesnių kainų prašmatniems pietų pasiūlymams.

Patiekalų asortimente rasite nemažai brangių imantrybių: baramundžio filė (3,90 €), jautienos troškyns (3,90), vištienos filė su šoninės marškinėliais (kad ir kas tai bebūtų – 3,60), salotos su krevetėmis ar parmos kumpiu (3,50), lašišos kepsnys (4,40), mėšainis su vištiena (3,40). Trumpai tariant, kavinė–restoranas, rodos, vis

labiau siekia pastarojo statuso, pateikdamas estetiškai sukomponuotus brangaus maisto pasiūlymus. Pigiausi variantai: sriubos (tarp 1,5 ir 2 €) ir salotos (tarp 3 ir 3,5), kuriais dažniausiai belieka tenkintis studentams, norintiems nuraminti alkio kiminą, tačiau priverstiems taupyti savo finansinius resursus. Taigi, „Profesoriuje“ sriubos ir karšto patiekalo pigiau 4,5 € niekaip negausi, o pietums dažniausiai tenka pakloti bent 5.

Skaičiuodami, kiek paslaugos „Profesoriuje“ kainuotų reguliariai jame maitinantis, gauname, kad penkis kartus per savaitę tik pietus (sriubą ir karštą patiekalą) valgantis asmuo per mėnesį išleis apie 100 eurų. Tragikomiška, kad tokiai sumai padengti nepakaktų ir įprastos skatinamosios VDU stipendijos. Beje, tokie kaštai – tik vienam valgiui per dieną – baziniam poreikiui patenkinti. O ką daryti tokiu atveju, kai studentas nori pasilikti universitete ilgiau ir padirbėti skaitykloje? Argi ne įprasta intensyviai besimokant užsinerėti kavos ar kito užkandžio? Šiuo metu kava restorane kainuoja tarp 1,5 ir 2 €. O

nemokamai atsigerti vandens, deja, taip pat nėra kaip. Tad tenka mokėti papildomą eurą savo hidratavimosi poreikiams patenkinti. Tokių paprastų reikmių tenkinimas dar labiau didina ir taip nemažą išlaidų šūsnį.

Kyla įtarimas, ar tik ne dėl „Profesoriaus“ finansinės gerovės Socialinių mokslų fakultetas negali aprūpinti studentų kavos aparatais, kuriuose kavos būtų galima nusipirkti žymiai pigiau? Kodėl neturime geriamo vandens kranelių ir vandenį vis dar tenka pirkti kavinėje arba bare? Belieka tik gūžčioti pečiais.

Žinoma, lyginant su Kauno centre įsikūrusiomis kavinėmis bei restoranais, kainos pas „Profesorių“ galbūt ir neblogos. Teigiamai vertindami tokią kavinę, įsikūrusią bet kur kitur, bet ne universitete. Tiesą sakant, net ir Kauno centre galima rasti piniginei palankesnių vietų pavalgyti. Pavyzdžiui, „Kavinė 9“ siūlo dienos pietus už 2,8 €. Regis, kad net ir privačių įmonių teikiamos maitinimo paslaugos gali būti pigesnės. Sunku suvokti, kodėl universitetui reikalingas restoranas, kai maitinimosi poreikius pigiau bei našiau

patenkintų valgyklos modeliu veikiantį maitinimo įstaigą. Turėkime omeny, kad universiteto darbuotojai – dėstytojai, ką jau kalbėti apie budėtojus, bibliotekininkes ir valytojas – uždirba menkai, tad atrodo mažų mažiausiai neadekvatu maisto kainas derinti pagal iš už universiteto ribų plūstančius klientus. Juk pastebima, kad pastarieji klientai, dirbdami įprastai daug pelningesniame privačiame sektoriuje, finansiskai gali sau leisti daugiau.

Neoliberalaus individualizmo šalininkai mums prikiš, kad tai, ar asmuo valgo ir ką jis valgo, yra jo paties pasirinkimas. Atseit, neįperkanti – pats kaltas (tiksliau, pats pasirinko taip, kad atsidurtumei tokioje situacijoje, galėjai paplušėti vasarą kokioj tai šiaurinėj šaly), tad sukis, kaip išmanai. Gali kasdien iš vakaro pasigaminti maisto ir dėžutę išsinešti ir visur, užuot pirkęs, vartoti savo termose

atsineštus karštuosius gėrimus. Pripažinkime, tokia praktika atima daug laiko ir labai apsunkina. Veikiau norisi paklausti: ar normalu, kad maitinimasis universitete tampa prestižo reikalu?

Deja, „Profesorius“ siūlomas maistas, nors skanus bei patrauklus akiai, studentams ir universiteto darbuotojams yra sunkiai įperkamas. Tokia situacija toliau gilina studentų tarpe ir taip ryškiai matomą socialinę atskirtį. Liūdna ir pikta, kad universitete didelę laiko dalį praleidžiančios bibliotekininkės dėl aukštų kainų yra priverstos neštis savo maistą iš namų ir jį šildyti mikrobangėse. Tuo tarpu kostiumuoti svečiai smaguriauja salotomis su Parmos kumpių bei gardžiais kepsniais universiteto patalpose.

Apžvelgus „Profesoriaus“ atvejį darosi akivaizdu, kad

privatus maitinimas universitete neišvengiamai kelia interesų konfliktą ir nepatenkina bendruomenės poreikių. Ne pirmą sykį peršasi mintis, kad tinkamiausias sprendimas tokiu atveju būtų universiteto viešoji valgykla.

Galiausiai turėtų būti įsisąmoninta, kad kokybiškoms studijoms būtinos kokybiškos materialinės sąlygos – erdvė mokymuisi, galimybė įperkamai maitintis ir gauti būstą. Taigi, turi būti plečiama studijų sąvoka. O trumpuoju laikotarpiu universiteto administracija turėtų derėtis su jame veikiančiomis privačiomis maitinimo įstaigomis dėl žemesnių maisto kainų ir nuolaidų studentams bei universiteto darbuotojams. Skelbiant viešuosius konkrus privačioms maitinimo įmonėms būtina įtraukti reikalavimus dėl palankių maitinimo kainų universiteto bendruomenei.

Nors šalyje dirba apie du trečdaliai visų studijuojančių, nė viena studentų organizacija neturi pozicijos studentų darbo klausimu. **DOMAS LAVRUKAITIS**

Gegužės 22 d. VU Senato salėje vyko pirmasis naujojo studentų Parlamento posėdis. Per 3 valandas 40 studentų atstovų turėjo apsvarstyti 5 klausimus. Jeigu visas laikas būtų skirtas tik diskusijai, vienam klausimui kiekvienas atstovas būtų turėjęs 54 sekundes. Dėi 1 technokratiniais klausimais užkūtos dienotvarkės neliko laiko kalbėtis apie problemas, reikau-

jančias studentų ir jų atstovų dėmesio. O tokio klausimo, kuris aktualus ir VU, ir Lietuvos studentijai, šiame posėdyje būta.

VU SA Prezidentas Klaudijus Melys Parlamentui pateikė svarstyti poziciją dėl magistrantūros studentų tvarkaraščių. Dokumente nurodomi pasiūlymai universiteto administracijai, kurie rekomenduoja koreguoti dėstytojų darbo laiką pagal

dirbančių magistrantų reikalavimus.

Reikia pabrėžti, kad nė viena studentų organizacija Lietuvoje neturi pozicijos dėl dirbančių studentų. Kol kas neaišku, ar nacionaliniu mastu darbo ir studijų derinimas yra palaikomas, ar ne, ar ši problema tiesiog ignoruojama. Todėl pozicija dėl tvarkaraščių turi būti svarstoma diskutavus ilgiau nei pusvalandį,